

«Ολοι εξασκηθήκαμε στην αναισθησία τα χρόνια της κρίσης»

Media: ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Page: 26 Published at: 22-01-2023
Author: Surface: 1082.35 cm² Circulation: 0
Subjects:



«Σκαρτσός, Κάμινγκς, Γκομπρόβιτς. Τρεις συναντήσεις-σταθμοί. Χωρίς αυτούς θα ήμουν κάποια άλλη. Πιθανόν χαμένη» ομολογεί η πολυβραβευμένη πατρινή συγγραφέας Έρημ Σωτηροπούλου, της οποίας τα νέα διηγήματα αγγίζουν έντονα και βαθιά.

ΕΡΣΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Ολοι εξασκηθήκαμε στην αναισθησία τα χρόνια της κρίσης»



Στην ΚΡΙΣΤΥ ΚΟΝΙΝΙΩΤΗ

“Καθένα από τα δεκαπέντε διηγήματα του βιβλίου ήταν μια πρόκληση για μένα. Ήθελα το λεπίδι τους να πάει βαθιά, να διαπεράσει την τραχύτητα της καθημερινότητας, όπου η ζωή μας περνάει μπροστά μας σαν θολή εικόνα. Η ύπαρξή μας ποτέ δεν ξεδιπλώνεται σαν ενιαίο αφήγημα, παραμένει ένα αίνιγμα”

«**Η** ζωή μου, η ζωή σας, βρίσκεται μισή στο φως, μισή στο σκοτάδι. Το στοιχείο για μένα ήταν να φέρω στην επιφάνεια αυτή τη μισοβυθισμένη ζωή» λέει η Έρημ Σωτηροπούλου, μιλώντας στην «Π» για τα νέα της συλλογή διηγημάτων «Η τέχνη να μην αισθάνεσαι τίποτα» (εκδ. Πατάκη). Και το στοιχείο της πέτυχε, καθώς, οι σαγηνευτικές ιστορίες της μας προ(σ)καλούν σε αλληπάλληλες καταδύσεις, καθιστώντας την ανάγνωσή τους εξαιρετική εμπειρία.

□ **Τι σας ελκύει και εντριγκάρει στη μικρή φόρμα σε σχέση με τη μεγάλη;**

Λατρεύω το διήγημα. Δεν είναι μόνο η σύντομη μορφή του που είναι ελκυστική, υπάρχει κάτι άλλο σημαντικό. Η μικρή φόρμα λειτουργεί σαν ανάφλεξη, έχει μια δυναμική που δύσκολα πετυχαίνει το μυθιστόρημα, μέσα σε λίγες σελίδες μπορεί να φανερώσει έναν ολόκληρο κόσμο. Ο Φοκνερ έλεγε ότι η σειρά δυσκολίας των λογοτεχνικών ειδών ξεκινάει από την ποίηση, το είδος με τις περισσότερες απαιτήσεις, συνεχίζεται με το διήγημα και καταλήγει στο μυθιστόρημα. Καθένα από τα δεκαπέντε διηγήματα του βιβλίου ήταν μια πρόκληση για μένα. Ήθελα το λεπίδι τους να πάει βαθιά, να διαπεράσει την τραχύτητα της καθημερινότητας, όπου η ζωή μας περνάει μπροστά μας σαν



θολή εικόνα. Η ύπαρξή μας ποτέ δεν ξεδιπλώνεται σαν ενιαίο αφήγημα, παραμένει ένα αίνιγμα. Η ζωή μου, η ζωή σας, βρίσκεται μισή στο φως, μισή στο σκοτάδι. Το στοιχείο για μένα ήταν να φέρω στην επιφάνεια αυτή τη μισοβυθισμένη ζωή.

□ **Εντονο το βιογραφικό στοιχείο σε κάποια διηγήματά σας. Στο «Μια εκλεκτική συγγένεια» γράφετε για την επαναστατημένη έφηβη Έρημ, στην Πάτρα επί χούντας, με αναφορές σε τρία ονόματα-φάρους: Σκαρτσός, Κάμινγκς, Γκομπρόβιτς. Θα μας πείτε;**

Σκαρτσός, Κάμινγκς, Γκομπρόβιτς. Τρεις συναντήσεις-σταθμοί. Χωρίς αυτούς θα

ήμουν κάποια άλλη. Πιθανόν χαμένη. Γραφα ποιήματα από πολύ μικρή. Στο Γαλλικό Ινστιτούτο είχα έναν συμβαθιαστή, καθόταν στο πίσω θρανίο και στη διάρκεια του μαθήματος ανταλλάζαμε χαρτάκια με ποιήματα. Αυτός έδειξε τα ποιήματά μου στον Σωκράτη Σκαρτσό κι εκείνος ζήτησε να με γνωρίσει. Θυμάμαι ακόμη το μαύρο τετράδιο με τους πράσινους στίχους. Γραφα με πράσινο σπλό. Ο συμβαθιαστής μου στα γαλλικά ήταν ο ποιητής Χρήστος Τσιάμης, είμαστε στενοί φίλοι από τότε. Μαζί πήγαμε στο σπίτι του Σωκράτη, στην οδό Σμύρνης. Την πρώτη φορά δεν ξέρω τι μ'έπιασε, έκανα στροφή επί τόπου κι έφυγα τρέχοντας. Ο Σωκράτης μου έδωσε να διαβάσω Κάμινγκς, σε

δική του εξαιρετική μετάφραση. Ήταν μπουνιά στο στομάχι. Ποτέ δεν είχα διαβάσει κάτι τέτοιο. Η απόλυτη ανυπακοή σε στίξη, ορθογραφία, σύνταξη. Το εκπληκτικό ήταν ότι αυτή η ανυπακοή, η αναρχία, αυτές οι επαναστατημένες σελίδες δεν κατέληξαν σε κάτι ασυνάρτητο. Αντίθετα πυροδοτούσαν το νόημα. Λίγο αργότερα, στο Λονδίνο, αγόρασα την *Πορνογραφία* του Γκομπρόβιτς που έκρυφα στη φόδρα του παλτού μου για να μπορέσω να το περάσω από τον έλεγχο στο αεροδρόμιο της Αθήνας. Η *Πορνογραφία* ήταν άλλη μια μπουνιά στο στομάχι. Ένα βιβλίο που αυτογράφεται, που σαν να περνάει από διαδρόμους, σοκάκια, μονοπάτια, να πηγαίνει άσκοπα από δωμάτιο σε δωμάτιο, κι ενώ το διαβάξεις αναρωτιέσαι τι συμβαίνει ώσπου αυτή η άσκοπη περιπλάνηση να σε οδηγήσει σε απρόσμενες ανακαλύψεις.

□ **Εχετε σκεφτεί κατά πόσο θα είχατε ακολουθήσει τον δρόμο του «Αλλού», που πάντα σας ελκύει, αν το δύσκολο παιδί που ήσασταν τότε, ήταν πιο εύκολο;**

Νομίζω ότι αυτά τα δυο είναι συνυφασμένα. Ξαν να βλέπω πάλι τη σκηνή, στο χολ του σπιτιού μας στην Πάτρα, οι γονείς μου είχαν βγει εκείνο το βράδυ. Δεν ήθελα να πάω για ύπνο, έκανα ιστορίες, κι η υπηρέτρια μου είπε: «Αν δεν είσαι καλό παιδί θα σε δώ-

σουμε στους γύφτους» ή κάτι αντίστοιχο. Αντί να με τρομάξει η απειλή, με ενθουσίασε, με γέμισε χαρά. Αρχισα να ονειρεύομαι τη ζωή μου με τους γύφτους, τα ταξίδια με τα καραβάνια τους, τις μουσικές τους. Το «αλλού» δεν με απομάκρυνε από την πραγματικότητα, αντίθετα λειτουργούσε σαν κεντρί για να ανακαλύψω πόσο πολύπλοκη και πολυπρόσωπη ήταν. Ο συγγραφέας δρα σ' έναν ενδιαφέρον χώρο, στο interface μεταξύ πραγματικού και φαντασιακού. Το «αλλού» είναι απαραίτητο.

□ **«Η τέχνη να μην αισθάνεσαι τίποτα προϋποθέτει συνεχή εξάσκηση» διαβάζουμε στο ομώνυμο της συλλογής διήγημα. Αυτή η εξάσκηση, ως άμυνα στον πόνο, είναι σωτηρία ή καταδικαστική;**

Αν και ο ήρωας του διηγήματος είναι μια ακραία περίπτωση, όλοι εξασκηθήκαμε στην αναισθησία τα χρόνια της κρίσης, μιας κρίσης που συνεχίζεται ακόμη με την πανδημία και τον πόλεμο. Ο άλλος έγινε αθέατος. Το πρόβλημά του, ο πόνος του, μας αγγίζουν τις περισσότερες φορές σ' ένα επίπεδο συζητήσεως που μετά ξεχνάται ή δεν μας αφορούν καθόλου. Ας μην κρυβόμαστε πίσω από ευγενικές προθέσεις. Μέσα σε λίγα χρόνια, ο άλλος, ο «πλησιόν» της χριστιανικής εκκλησίας, έχει σκεδόν αποανθρωποποιηθεί.

Η Ελλάδα, σοβαροφανής καλικάντζαρος

□ **«Tyranium» -γοττεινικό διήγημα για τη μάνα με τη στάχτη. Στην εξιχνίαση συναισθημάτων, όπως εν προκειμένω της παιδικής λύπης, πώς λειτουργεί, για εσάς, το γράψιμο;**

Γράφοντας χωρίς να το επιδιώκεις κανείς ψυχανάλυση. Γεγονότα θαμμένα στη μνήμη βγαίνουν στη επιφάνεια. Τα τραύματα της παιδικής ηλικίας επανέρχονται ολοζώντανα.

□ **«Το άγγιγμα πάντα ήταν μια ανακούφιση» για την ηρωίδα Μ. στο «Τέλος του κόσμου». Ποια η δύναμη του αγγίγματος -που, μάλιστα, δοκιμάστηκε σκληρά στην καραντίνα;**

Το άγγιγμα, η θερμότητα του άλλου σώματος, έχει μεγαλύτερη δύναμη από τα τυφωτά λόγια. Είναι μια ιδιότητα θεραπευτική. Ένα μαρτύριο που δεν το αγκαλιάζει κανείς, δεν θα αναπτυχθεί φυσιολογικά και πιθανόν αργότερα να παρουσιάσει διανοητική καθυστέρηση.

□ **Με τον χρόνο που περνάει τι είδους σχέση έχετε;**

Παλιότερα μου άρεσαν πολύ τα νοσοκομεία, είχα περά-

σει μεγάλα διαστήματα εκεί μέσα, είχα γρήγορα, είχα κίτρινα φίλδια. Με το πέρασμα του χρόνου και τους φίλους που άρχισαν να φύγουν, αυτή η έλξη ξεθώριασε. Δεν έχω πρόβλημα με τον χρόνο. Εχω πρόβλημα με την αρρώστια.

□ **Δεν απέχουμε παρά λίγους μήνες από τις εκλογές. Τι θα θέλατε να δείτε να γίνεται για το καλό της Ελλάδας;**

Η Ελλάδα μου φαίνεται ένας καλικάντζαρος που προσπαθεί να είναι σοβαροφανής. Δεν είμαι πολύ αισιόδοξη. Ο πολιτικός λόγος ακούγεται περισσότερο ξύλινος, ο κόσμος είναι αναποφασιστος και δύσπιστος. Εδώ και χρόνια η πολιτική εξουσία είναι de facto παροπλισμένη και το φαινόμενο δεν είναι μόνο ελληνικό. Βρισκόμαστε ανίσχυροι απέναντι σ' ένα σύστημα όπου οι σημαντικές αποφάσεις ξεφεύ-



πλωμάτι στο Παρίσι.